

Í spanska egningarskúrinum rekja, rippa og egna teir til næstu seturnar eftir silvurstinglaksi.

Mynd: Helgi Jacobsen

Fiskent Gang skrivaði í 1911:

Færøyfiskin ble kun levert til Bilbao, og til markedets høyeste pris. Den hadde udmerket anseelse" pga. sin fine kvalitet og "smukke" utseende. Men den var imidlertid "mer eller mindre en luksusspise" som det store publikum ikke kunne skaffe seg.

Rættiligur KLIPPFISKUR er ein løgin fiskur, sum lætnar eina helvt í vekt undir framleiðsluni, men sum fær vekt aftur sum nýveiddur tá hann er útvatnaður í 3-4 dagar.

Orðið BACALAO fyri tosk kemur úr Portugal. Norðmenn vóru millum teir fyrstu á portugisiska marknaðin við klippfiskinum, og aftur fyri góvu portugisar norðmonnum bacalao-tradisjónina, har hon framvegis livir í besta lag.

til Bergen úr Miðjarðarhavinum. So-leiðis kom bíligt salt rættiliga tíðliga til Føroya. Tá saltið gjørdist vanligt, fóru færoyingar at salta ein part av matinum, og tað hava teir gjørt í fleiri hundrað ár. Men vinnuligi parturin av hesum til útlandsku marknaðirnar fór ikki at gera mun fyrr enn í 1800árunum.

Felagsnevniari í sponsum egningarskúri

Tá konan og eg í 2007 vóru í Suður-spania í tveir mánaðir og skrivaðu færoysku stórhvalasøguna, høvdu vit valt Baskaralandi, sum áður var kent fyri sína hvalaveiðu, eisini um okkara leiðir. Ein dagin vitjaðu vit í lítla havnabýinum Tarifa skamt sunnan fyri Gibraltar.

Niðri á havnalagnum vóru nógvir egningarskúrar, væl skipaðir lið um lið, og í onkrum teirra var liv í henda dagin. Fyri tað mesta vóru tað uppilagstir fiskimenn, sum vóru í egningarskúr-unum. Ein rekti línurnar, annar klipti agnið við saks og triði maðurin egndi. Teir settu línu eftir silvurstinglaksi. Meðan vit vitjaðu, komu fleiri bátar at landi við fongi, sum varð seldur á upp-boði á havnalagnum.

Silvurstinglaksur finst ikki í færoyskum havøki, og toskur finst ikki í sponsum havøki, so stórt sæð einasti felagsnevniarin millum henda spanska egningarskúrin og Føroyar var, at eg sum færoyingar royndi at práta við

Tað fyrsta eg geri, tá eg komið til ein spanskan bý, er at hyggja at úrvalinum í fiskadeildini í stórhandlunum

Mynd: Helgi Jacobsen

fryntligu egnararnar. Meðan eg standi og hyggi at hesum sólblendu monnum, leita tankarnir aftur í tíðina, og felagsnevniarin gerst sterkari. Hesir agnluktandi uppiløgstu pensiónistar vóru eftirkomarar av baskiskum fiski-monnum, sum í øldir fiskaðu tosk við skonnartum og dorium á Norðurhøvum og á Grand Bank. Bondini runnu saman, tá færoyingar fyri skjótt 150 árum síðani fóru at fiska sama tosk við slupp undir Íslandi, í Grønlandi og seinni á Flemish Kap, saltaðu hann og fluttu hann sum klippfisk, fyrst og fremst á spanska marknaðin.

Fingu umboðsmenn í Spania

Klippfiskurin gjørdist høvuðsútflutningur færoyinga í eini 80 ár. Fyrstu árin fóru stórir partur av fiskinum umvegis danskar umboðsmenn, sum í fleiri færum vóru teir somu, sum figgjaðu færoyska fiskin. Tað spældi ikki altíð væl av, tí stundum hildu færoyingar seg verða snýttar av hesum umboðsmonnum, sum vrakaðu fiskin í Danmark og sendu reklamatióin heim til Føroya. Sporføri var ikki so gott tá, sum tað er vorðið seinni. Sat ein umboðsmaður við 50 tonsnum av klippfiski í Keypmannahavn, sum skuldu avskip-

ast beinan vegin til Spania, var ikki so lætt at prógva seinni, um fiskurin var prima ella sekunda, tá hann var komin til Keypmannahavnar, ella tá hann endaði í suðurlondum.

Tað gav at býta, tá Sámal Petur, Piddi, í Fuglafirði í 1907 sendi eina fiskalast til Keypmannahavnar. Hann hevði lagt nakrar tómar petroleumstunnur ovast í lastina, sum skuldu fyllast. Men fiskekeypararnir vildu onki lata fyri lastina, tí teir søgdu, at petroleum skuldi vera komið at fiskinum.

Sámal Petur legði sak, men hann fekk ongan at føra sakina fyri seg og førði hana tí sjálvur. Tað var sagt, at Sámal Petur var ein úrmælingur sum retorikari. Hann vann sakina, men fekk ikki fult endurgjald, tí partarnir gjørd� eina semju um upphæddina. Sámal Petur prógvaði, at teir høvdu snýtt seg. Teir avroknaðu fiskin hjá honum sum sekunda og seldu hann víðari sum prima.

Nógvir pengar stóðu upp á spæl, og Sámal Petur misti hárið eftir einari nátt í sambandi við hetta sakarmálið.

Men samskiftið batnaði, ikki minst eftir at beiggi Pidda, Theodor Petersen stutt eftir fyrra heimsbardaga fór til Spania, har hann umboðaði fyrirkøna bæði hjá pápa sínum og øðrum. Hann varð skjótt fullkønur í sponsum.

...Framhald á næstu síðu